Anul II Nr. 28

4 PAGINI 3 LEI

DUMINICA 11 MAI 1941

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCUREȘTI str. Popa Petre, 42 Etaj III Telefon 2.33.55

ÎNVIEREA

SAPTAMANAL DE POLITICA ȘI CULTURA ROMANEASCĂ

DIRECTOR TOMA VLĂDESCU

ABONAMENTE
Pentru particulari 200 lei pe an
Pentru autorități 1000 lei pe an

Inscris la Tribunalul Ilfov Registrul periodicelor sub Nr. 10540

Ce ar fi Cinstea la Conducere

TESTAMENTUL LUI VICTOR IAMANDI

de TOMA VLĂDESCU

Cenușa ne-a pasionat din prima zi în persoana Generalului Antonescu și a fost această implacabila dezamăgirii, trebuia ta sfârșit și cei în scandalul fără nume al unei Sodome. La toate răspundeau cu o cenușă de amenințări cu codul penal, și construiau decrete legi și le lăsau să trăiască — ser pînă la bulfele pasiunii din Sinai nu puteau să le scoată decât dupa un lung șiștiș făcut în ruine, în neciniste și tăgnuri.

Era pretutindeni un fus amar de provocare și de cinism, un chi-nul penibil în care destrabalul, indiferența, apetitul fără măsură, curul în sfârșit, pe fețe sau de efect, din lumini ezoapelui, nu dădeau bulbure poate pot deschiderii colectiv în care trăim.

Nu mai departe, astăzi chiar, citeam undeva câteva dispoziții din testamentul nefericitului Iamandi, fostul ministru din trecutul regim al monstruoasităților pe care le știm.

Un om interesant — în cumpărat astfel o vie la Buțeu arabil la bastera Păcuraților în anul 1938, alta vie, tot în 1938 (în fiecare an câte-o cumpărata, aceasta, în 1939 — adică tot în mai pe care nu le avem este geopetrivă proprietarul principal podgorii. Și firește că nu poate fi toate bunurile pe care le posedă fostul împărțitor al Dreptății din regimul trecut!

Dar cum omul simțea că atitea schimbări nu și-ar fi putut explica ușor, el mai arată că înafară demnității pe care le-a ocupat îi aduceau „venituri", „locuri" în consilii de administrație și, în plus — în plus! — legile ajutoare bănești ale „binefacătorului" inginer N. Malaxa...

Și atunci cum se împăca omul ăsta cu constituția lui, — nu mă întrebi! Cum putea el — tocmai el, conducător în stat — să ia tot, când știa bine că cei pe care-i conduce sunt de cele mai multe ori muritori pe drum... Că studentul n'are cărți — nici pâine Că țăranul este bolnav și supt pînă la măduva de nevoii Că soldatul era mizer și trentăros... Cum?!

Iar ei ce „incasa"? Ați văzuți! Mai întâi „înaltele demnități" cu salariile respective... Apoi acelea „înalte demnități văd că mai aduceau și bizare „venituri"! Apoi consiliile de administrație în care nu știu dacă era chemat Victor Iamandi și în sfârșit — în sfârșit — bietul om, în atâta mizerie de pare le știm.

Un om interesant — în cumpărat astfel o vie la Buțeu arabil la bastera Păcuraților în anul 1939, alta vie, tot în 1938 (în fiecare an câte-o cumpărata, aceasta, în 1939 — adică tot în mai pe care nu le avem este geopetrivă proprietarul principal podgorii. Și firește că nu poate fi toate bunurile pe care le posedă fostul împărțitor al Dreptății din regimul trecut!

Dar cum omul simțea că atitea schimbări nu și-ar fi putut explica ușor, el mai arată că înafară demnității pe care le-a ocupat îi aduceau „venituri", „locuri" în consilii de administrație și, în plus — în plus! — legile ajutoare bănești ale „binefacătorului" inginer N. Malaxa...

Și atunci cum se împăca omul ăsta cu constituția lui, — nu mă întrebi! Cum putea el — tocmai el, conducător în stat — să ia tot, când știa bine că cei pe care-i conduce sunt de cele mai multe ori muritori pe drum... Că studentul n'are cărți — nici pâine Că țăranul este bolnav și supt pînă la măduva de nevoii Că soldatul era mizer și trentăros... Cum?!

Iar ei ce „incasa"? Ați văzuți! Mai întâi „înaltele demnități" cu salariile respective... Apoi acelea „înalte demnități văd că mai aduceau și bizare „venituri"! Apoi consiliile de administrație în care nu știu dacă era chemat Victor Iamandi și în sfârșit — în sfârșit — bietul om, în atâta mizerie, mai avea nevoe desigur să fie ajutat; și îl ajuta întâmplator chiar de N. Malaxa...

Dar de ce acest domn Malaxa îl ajuta atât de „larg" pe Iamandi — și nu mă „ajuta"... pe mine de pildă? (care nu evam nici înalte demnități, nici venituri lor, nici consilii de administrație — și nu le aveam poate tocmai fiindcă erau ocupate... de Iamandi)

Și nu cumva atunci acest binefăcător și cicdat filantrop cumpăra, mai de grabă, cu „ajutoarele" lui — bine distribuite! — complicitatea unui ministru?

Dar ar mai fi desigur o mie de întrebări care se pun acum pe marginea unui testament... și lângă o groșă destul de nenorocită, se ridică totuș atâta sâmbet amar! Omul care nu se mai satura, avid să prade și să consume tot, capabil să hurubească, așa cum arătam demnăzi, peste mizeria coreșuș, și pentru asta jefuind avutul public, prădând dramatice mizerie a unui neam!

Și este toată viața noastră publică aici, — toată până la 6 Septembrie! Acești politicieni, tâlhărind administrațiile care li se dădeau — sau, în punga marilor industriași vereși, dansând până la sfârșit peste dezastrul hotarelor!

Victor Iamandi, — Dumnezeu să-i ierte, firește, fără să știu dacă va fi atât de ușor! și nu și-ar mai avea locul desigur, dici chiar acest rechizitoriu post-mortem. Dar tată lumea în care am trăit? Ea este toată în acest testament zdrobitor, în care un biet om așa de strâmbat de viața pe care a dus-o își mai ducea încă iluzia că s'ar fi putut apăra!

Și iată mai ales țara în care la 6 Septembrie trecut, Generalul Antonescu intra cu atâta mișiune liberatoare.

„Ajutoarele" lui Malaxa

Vra-să-zică un om căruia în atâtea situații pe care le avea, i se va fi întâmplat, e sigur, să respingă de atâtea ori cereri de numire cu 3.000 lei pe lună — pe care le fac atâți nenorociți intelectuali din țara asta! — omul acesta, așa dar, nu se multumea pentru sine nici cu salariile înaltelor demnități (care mai aduceau și „venituri"...), nici cu „locurile" (la plural) din consiliile de administrație, nici cu largile ajutoare bănești ale „binefăcătorului" Malaxa... Filodă omul ăsta mai avea și datorii! Mărturisește el singur în testamentul acesta: „datorii mai vechi (!) și mai noui (!) în valoare de 2.500.000 lei!

Datorii însă pe care tot d. Malaxa a primit moștenirea să le achite...

Generalul și cinstea

Filosofii știu — teologii, cu drept cuvânt, sunt de acești părere — toți sunt de acord în sfârșit să arată că ORDINEA nu constituie regula în viața de aici. Dezordinea, dimpotrivă, este comunul drum al trecerii noastre prin lume. În toate părțile unde privim, suntem invitați s'o vedem — aceeași lume căzută pe care păcatul a desfigurat-o. Ar, ea însăși, care este fără perfecțiune, nu face decât să intrevadă, să caute, să prelungească adevărurile acestea chiar. Adevărul singur, aceste norme exacte și sigure, acest Chip ideal, pe care „odiniioară" — sau nu știu când! — l-am pierdut. De aceea pînă la ORDINE ne putem ridica numai — arta ne ajută mai mult! — dar nu o avem. Și ea nu este atunci decât un accident glorios, un greu triumf al Spiritului pe alte imaginii.

Trăim însă, trăim probabil mai mult în acest ciclu disgrațiat al lui Platon, în cre zeii și-au intors fața dela pământ și lasă lumea, așa cum o vedeți, la întâmplare! Iar tot luxul nostru de viață, toate plăcerile, și fericirea, aceste vaine ornemente, cum le zice Racine, nu au probabil nici cât prețul cenușei care, ea singură, ne dă alte destine...

*

Astfel văzând adevărul și viața, astfel știind lucrurile și numele lor adevărat, — noi l-am privit pe Generalul Antonescu ca pe un erou al ordinei ideii care trebuia în sfârșit făcută. Ideea lui de cinste, pe care nicodată nu uită s'o aminteasca, mi s'a părut astfel a fi chiar ideea de ordine — cu sensul ei să rezume toate activitățile, toată respirația societăților noastre și toate spațiile de viață.

Se înțelege însă în felul acesta că nu mai putea fi vorba numai de aceste jafuri evidente, de aceste hoții vulgare pe care le trădează testamentul de care am vorbit. În imperiul vast al Dezordinei, acestea sunt lucruri mai mult grosolane, sunt violente, am zice — sunt brutalitățile ale acestei Dezordini.

Dar nu mai e vorba aceium să considerăm necinstit numai pe acela care își aluncă mâna în avutul altuia sau în avutul public — deliventul vulgar pe care e de ajuns codul penal să-l califice,

Ni s'a părut însă că ceasul în'tadevăr a sosit să cercetăm Dezordinea, și în felul ăsta necinstea, în manifestările ei mai generale și mai subtile, acelea care falsifică de obicei toate formele vieții. Era desigur pentru noi munca cea mai pasionantă pe care ne-o puteam dărui.

Dar e o lucrare în care am avut prilej să arătăm câteva sensuri ale Adevărului și ale Ordinei, cum nu știm să se mai fi arătat până aici. Am afirma deopotrivă că nici adevărul lor, nimeni n'ar putea să-l infirme. Toate discuțiile astea, cum le am relua acum? Ele ocupă însăși colecția acestui ziar.

Un proces întreg

Arătam astfel într'un loc că „necinstit" nu este numai cazierul care fără din casa de bani, — dar tot atât de necinstit este și acela care solicitând, obținând anumite înalte posturi în Stat, apare totuș fără calitățile corespunzătoare și se găsește astfel descoperit, incapabil să onoreze îndrepta cu i

în alt loc în sfârșit mai fă-cean distincția între lege și Dreptate, între lege și cinste — între „legal" și „cinstit".

Este „legal" desigur faptul ca atâți guvernanți au luat din banul public sume disproporționate cu care s'au plătit servilile conform unei „legi", pe care de altfel ei înșiși și le-au făcut. Este „legal", fiindcă este acesta „legi" desigur... Dar este „cinstit"? O Societate este un schimb egal de servicii, fiecare aducând o contra-valoare exactă a bunurilor pe care ei insuși le la. Dar când cerace lei nu este disproporționat nu numai cu cerace poi atâți ad la — atunci unde mai este adevărul, unde mai este cinstea acesta desigur al bazei care dă viața societăților noastre?

Dar și discuția aceasta nu se poate ucor rezuma. Ea trebuia văzută desigur în textul ei. (urmare nr. 33).

Este puțin — este mult chiar! — situația acestui trist Victor Iamandi pe care i-am văzut cu atâtea vile, vii și moșii, cu atâtea salarii, „venituri" și ajutoare chiar, dar care, în atâta opinia, s'a putut simți bine totuș lângă nesfârșita mizerie pe care o ști imprejur... Pe care populatia lui colabora s'o facă. Va fi schimbat și poate, „legal" toate bunurile pe care le înșira... E sigur însă că numai „cinstit" n'ar putea niciodată să se cheme stâta destrabălare și jaf!

Cinstea politică

Dar toate aceste considerații — dacă le-ș'ș'a în largă măsură — nu ne-au dat totuș prilej să spunem destul de explicit și de clar ce trebuie să fie, ce se făcuse. Este desigur cinstea politică. Nimic totuș nu ni se pare mai necesar decât acest mănunchi de norme sigure, în cesaul asta mai ales în care Statul nostru urmează să-și dea în sfârșit așezări legitime. Și poate nu ar fi acum decât să evocăm, dar foarte strict, câteva mari principii de Drept. Să nu ne piercem în căutări sterile, în discuții obscure. Să nu uităm cuvânțiul mai ales... Am zis — Dreptul. Ei va fi de ajuns poate să rezume toată desbaterea noastră.

Și mă gândesc puțin... Lumnații noștri strămoși romani știau ce spun, aveau mai ales cuvinte care uneori rezumau compartimente integrale Dreptului — ass incât — astăzi chiar, când Dreptul e Drept, și când este Dreptate, aceiași strămoși vin să ne învețe și tot formulele lor rămân.

Ei spuneau de pildă PRIOR TEMPORE, POTIOR JURE. E un adevăr pe care nimic nu-l infirmă... — decât necinstea și decât reaua credință! Dar de ce acest privilegiu dat celor cari s'au sculat mai de vreme, și au știut iuțit? O, fără îndoială, nu se au ăici în vedere orgoliu sau vanitate, „ambiții" sau alte mărunte socoteli care nu interesează realul. Dar Romanii erau lumeni de sânge și de ceștiți. Ei resolvau astfel toate problemele de „apartenență, de adevăr, dreptate — dar mai ales de util și adevărat!

Și pricepem bineînțeles desigur — și nu pînă atunci tot Statul nostru de azi.

Ei se „INTEMEEAZA PE CREDINTA NATIONALISTA" — așa a spus Generalul. Și atunci cine va da formula Statului ăsta? Nu vor putea s'o dea decât naționaliștii desigur! Și nu vor putea s'o dea decât ei, fiindcă, dacă au fost cei dintâi s'o cunoască, fără îndoială că tot ei sunt astăzi aceia cari o pricep, cari o știu mai bine — și acesta desigur fiindcă au trăit-o și fiindcă E A LOR!

*

Fără să mai întreb dacă ar fi drept,— dar nu vi s'ar părea interesant ca, în cazul ăsta, cei mai de vechi oameni cari n'au avut contact cu naționalismul, făcând astăzi totuș legea naționaliștilor? Și mă gândesc ei Statul de formula autoritară și naționalistă? Și nu vi s'ar părea curios, nu vi s'ar părea strident mai ales, și vedeți ăștiți indivizi, indiferenți până ieri, sau cu vechi relații semite, — făcând astăzi, totuș, și legile antisemite? Și vână adică aceștii oameni și să-l învețe, ei, pe A. C. Cuza de pildă, cum să fie antisemit... Sau să-i arăgăzeze ei Statul naționalist! Ar fi ca în vechiul și atât de înțeleptul proverb românesc, ar fi un fel de „hai, tată, să-ți arăt mojul" — și nu și-ar mai reduce decât la farsă!

Am vorbit într'adevăr de „util... Și firește ne întrebăm: ar putea oare SĂ FOLOSEASCA această cîudată întoarcere a rosturilor normale, aceste lucruri lăcute pe dos? Eu văd dimpotrivă pe jidovii ascuns care s'ar ridica în fața prietenului de eri, — dar ministru astăzi, convertit la oportune doctrine antisemite: ei, Domnule, ai uitat că îmi jurai prietenie eri — câștigam, chiar, bani împreună! — că îmi jurai, mi se pare, „dragoste de frate" chiar? Și astăzi, cum? Și astăzi, „iîtel, de ce?

...Dar toate lucrurile pe care le spun aici, și știți că nu sunt gratuite — vă asigur că sunt cu tâlc!

Să pornim mai departe însă. A mai fost vorba de capacitate, și mai pare. Să ne oprim atunci și ăștia.

Au fost dintre aceia — nu știu câți dacă mai sunt! — dar au fost, știți bine, domni destul de complicați, cu monocluș, baston și jambiere, dar mai ales cu vechi tradiții de club, oameni în sfârșit cari au putut să afirme că naționaliștii n'ar fi destul de se-rioși, că n'ar avea „nu știu ce", că n'ar avea „oameni" mai pare... Și că firește, astăzi, nu mai rămâneau decât ei! Ei cari se declarau pe ei și azi — azi mai ales! — să treacă, dacă trebue, și la naționalism...

În ce mă privește, eu introduceam mi-am îngăduit să zâmbesc! Nu! impostura este destul de groasă, — ar putea să rămână fără replică.

Dar ne-am întrebat oare, — oamenii ăștia cari nu sunt „capabili", au fost ei mai iuți? Iar celălți naționaliști de vechi tradiții, de lupte și de doctrină, — li s'a dat oare vreodată cuvântul?

Atunci de ce să glumim! Și mai ales de ce să mințim?

Dar poate este mai mult... Capacitate am zis! Și atunci, încă odată, atunci de o mie de ori — cum?

Acela cari au fost „capabili" să vadă de multă vreme, din timp adevărul de azi, atunci când alții nu...

(Continuare în pag. 4-a)

OCTAVIAN GOGA

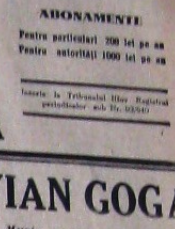

Prietenii noștri Macichesa-Tonari, Rusăvăț și colegii lucrați astăzi, în alta parte a „sterului, mărturisirea cavalerismului nostru emoții în universul cerului fiei mi dela moartea lui Goga. Și necontul cehement al lui Macichesa, și Rusăvăț, ar fi poate de ajuns să arate cât dolin a continuat s'rămânăi în casa aceasta, pe unele morelui căutăr, ei al pătinirii.

Iar noi încercăm în sa-dar să ne spunem cuvântul pe care-l vrem în de-partarea mui stăte de la minus mormânt — și nu ne este amintie acum să ne regăsim aș cum am vrea — în cerul iutunecat al spirit, atta liniște — ne trebue desigur atta stare de sentiment de revoltă pentru, ne fine mai mult... Ne gândim că nu au fost multi oameni atâta de tuf a trebuit să moară fără să-și poată desăvârș opera lui vie, aș cum a vrut-o. Fără aceasta chiar, pe care sunt sigur că aimenii nu ve fi putut s'o tu-beasă mai mult! Ne gândim în sfârșit la aceștia pierul fiii iutnarșă, — intr'o carte pe care et ar fi acut mulțumire s'o scrie intreagă!

Și cu ochii fieți, cu figuri crispate, suntem astăzi câțiva să ne intrebăm numai, ca nu mai putem pricepe: de ce a trebuit Goga să moară! De ce l-am uis... atât de curând!

Ne întoarcem astăzi la el — dar, de atâtea ori, pot l-am tlsat de singur! Cât amar i s'a putut ocea, în deștile ulie, pe o figură de atâta nobleț — deopotrivă rusăitore și tristă! Și pur'ci și ocem astăzi mai blue... cânul nu mai este?

Iată gândurile care ne stăpânesc și care ne dor în ceasul acesta... Nu!, ar fi greu să pot scrie, să pot curbi... Astăzi nu mi-ar fi cu putință, — și ne este pentru mine, la această sumbră aniversare, dreptul un sentiment invins de rușă zădărnicie și de tăcere!

Goga a fost ucis de noi — a fost accuusscut de noi! Ne-a plăcut să-l priem ca pe un „răsfățat" al vieței — ca și când anii lui tineri ar fi continuat aceiași până la sfârșit... Ne-a plăcut să construim o facilă imagine de prinț somptuos, desinteresat și surâzător, peste o lume în care n'ar fi cunoscut nici-o infrânge și nici-o dificultate!

Era însă o fericire, mai mult, pe care nu i-a dăduau decât un nimbe de gnostici, fără contact cu drama ascunsă a unui om atât de discret, — dar Prinșul acesta ascundea fără îndoială, subt fardul pierdut al unei vieți din cele mai aspre, tot destinul fără noroc al lumii noastre pe care el trebuia s'o ridice! Rolul acesta al unei prea generoase vieți, în care ne-a plăcut să ne situăm pe Goga, n'a avut totuș decât cele mai efemere fumuri...

Dar iată-l pe Goga mai bine în ultimii ani de viață... Luptătorul acesta a cunoscut în arena atâtea penibile adversități! N'a avut să cunoască adesori decât cele mai echivoce și cele mai incerte prietenii... Dar iată-l mai ales atâta de „fără rost" oprașe, — intr'o viață publică în care el avea totuș, avea totdeauna, atâta DREPTATE!

Și intr'o zi, mizerabilă, câțiva asasini din umbră l-au lovit pe la spate cu pumnalul atâta de fin, dar și atâta de sigur al unor supreme decepții!

Și, deschizându-și ochii în marea suferință, — el moare ucis de păcatele noastre chiar, de toată mizeria unei lumi care nu l-a putut iubi!

Ne-am plimbat apoi, procesiune fără sfârșit, ne-am plimbat strâmbi și neprecepuți prin fața catafalcului dela Atenau, — de unde mortul acesta stranin și atâta de scump părea încă să ne sâmbească și par'că făgăduia să ne lerte...

N'ar fi spus că abia acum — începem să pricepem!

Dar de aceea poate plânsul nostru e fără sfârșit... Și de aceea, fără îndoială, noi trecem astăzi prietenilor de alți cuvânt grav al unei dureri cu-prietenilor de alți cuvânt grav al unei dureri cu-ve nu este fără toata participarea noastră — răvă nu este fără toata participarea noastră — răvă nu este fără toata participarea noastră — rămânând poate ca săptămâna ce vine, noi înșine să descifrăm mai atent semnificația imensă a morei umbre care, iată, din nou, se vidică să ne opere asi...

TOMA VLADESCU

Niște oameni gata oricând...

Un proces întreg

PAGINA STUDENȚEASCĂ

OCTAVIAN GOGA ȘI STUDENȚIMEA

Printr'o vreme de crunță frământare și înfuncțeșă răspântie în apre mrea viitorului, sînt de ? ... ai ne aduce din nou în mintea ... constiința noastră, figura și opera lui Octavian Goga, fericita sinteză a virtuților idealurilor și suferințelor Neamului românesc.

Dar Octavian Goga, ne grăbim să spunem, pentru studențimea Română Creștină păstrează cu deosebire semnificația tineretii ei, luptei și jertfei, idealului și suferinței ei.

Dacă Octavian Goga a arătat cea mai deplină încredere și speranță în tineretul țării, el a acentuat totdeauna permanența idealului național, în gândul și fapta studențească.

Și în această privință cuvintele lui sunt ferme și conștiente: „Mișcarea studențească e o izbucnire de protestare a instinctului național la noi, un strigăt de afirmare a adevăruriilor organice ale unui neam, nesocotite de inconștienți sau hulocorite de elemente distructive interesate". Iar cu ocazirea procesului lui Ionel Moța invedera adevărul necontestat: „Sub tălpile bătăilor de 39 ani a bătut totdeauna sângele fierbinte al marilor primenirî".

Cuvinte care astăzi ne șterg lacrimile și ne insuflețesă sufletele, țintite de nimicnicia și neînrudirea celor care au au cunoscut exuberanța tineretii și transmătul idealurilor sfinte, celor sub a căror tâmple încărunțite n'au revenit ecourile propriei lor tinereți.

Octavian Goga ne-a învățat că cine nu a cunoscut tineretul, cine nu și-a înălțat inima la flacăra idealului și nu și-a purtat gândul și fapta sub razele neprihănirii și sincerității, de acela nu avem a ne teme, căci el va cădea la pământ, când soarele dreptății va răsări de după norii sumburi, pe care i-a asezat vaina de ură și neînțelegere.

Octavian Goga a cercetat și a înțeles toată frământarea și tot sbucumul studențimii.

Într'o vreme când concertul neciast al îndasmului și anexei sale șabăsgoimii, asurzean și înăbușeau strigătele de durere și de adevăr ale studențimii, Octavian Goga s'a alăturat suferinților și luptei ei și cu sabia cuvântului său a deschis lupta aprigă în contra uriașilor satanice ale dușmanilor studențimii.

Dar Octavian Goga a dat studențimii ceva mai mult decât cuvântul său înaripat, i-a dat girul și convingerea realizării idealurilor ei, prin nuanța profetică pe care profunzimea gândirii lui a presărat-o peste idealurile studențimii.

„Tinerimea, spunea Octavian Goga, este resorful insuflețirii unui neam: termometrul spiritului de jertfă al societății. Zile cu cele de astăz i trebuie să-i arate înălțimea morală. Înțelepciunea politică, sumpătul diplomatic, tergiversările de culise și alte verbe mari din camera de veghitori a naațiunii, nu se cunosc încă la acești iluminați cu ochi aprinși. Odată și odată ei le vor primi deodată cu revărsatul de zori, din sânge trebuie să fiarbă și credința să-și ceară drepturile ei".

Vremea stă categorică mărturie a profetismului lui Octavian Goga.

Studențimea n'a încetat lupta și n'o va înceta niciodată câtă vreme amintirea exemplelor trecutului ei și a marilor ei prieteni, sunt vii în mintea tuturor conducătorilor și luptătorilor ei.

Octavian Goga în lupta lui l-a găsit pe A. C. Cuza.

Studențimea, are în sufletul ei amintirea vie și stăruitoare a lui Octavian Goga, și are în lupta pe A. C. Cuza, tar alături de el, și-marul Generalului Antonescu.

Dacă desbinarea i-a întârziat biruința, protagoniștii idealului ei, stau neclintiți și hotărâtoare mărturia, că ea n'o va putea pierde!

7 Mai 1941, zina în care Octavian Goga ne-a lăsat prin de a păstra aprisă flacăra ideii naționale, trebuie să fie, nu numai zi de insuflețire, dar și convingerea că pentru reușita cauzei noastre, trebuie să ne ojelim mersu sufletele de tăria și constanța marilor noștri înaintași.

Longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla.

AUREL P. SAVIN

Fetiță din Banat

Gravură de Marcel Olinescu

MEMENTO

VALUTA ȘI TRANSFER PENTRU STUDENȚII ROMANI DIN FRANȚA

Ministerul Instrucțiunii, Educației, Cultelor și Artelor, aduce la cunoștința părinților și corespondenților studenților români în Franța, trecuți pe tablourile Ministerului pentru valuta studențească cu datorită împrejurărilor speciale privitoare la posibilitățile de transfer lunar pentru întreținerea lor la studii în Franța, s'a aprobat ca vărsămintele pentru pentru plata acestor transferuri să poată fi făcute cu o anticipație de trei luni, pentru ca sumele destinate, să le poată parveni la timp.

O SESIUNE EXTRAORDINARA PENTRU BACALAUREATUL COMERCIAL

Printr'o decizie ministerială s'a aprobat pentru data de 4 Iunie 1941 o sesiune extraordinară de bacalaureat comercial la care se vor prezenta numai acei candidați care au absolvit școala superioară de comerț și sunt înscrisi la Academiile de comerț.

1725 de picturi s'au pierdut în timpul războiului civil din Spania

În Prado din Madrid are loc actualmente o expoziție de picturi, care are particularitatea ei față de celelalte manifestațiuni de acest fel. Căci cele 1725 opere expuse sunt picturi care s'au pierdut în timpul războiului civil din Spania și au fost regăsite abia în cursul ultimilor ani.

NOTE

Câmpia Libertății

La 3 Mai 1848 pe câmpia Blajului, Simion Bărnuțiu cu glas de tunet și spade de adevăr a dat din cremenea veacurilor de românism, rasele binefăcătoare, antidotul răbdărilor, și a făcut cut să se usuce lacrimile atâtor suferinți.

Pe câmpia pe-ai cărei întinderi stă scris cu litere aținte, „Libertatea oricărui popor e bunul lui cel mai inalt și nadinalitatea e libertatea lui cea din urmă".

În primăvara lui 1848 Simion Bărnuțiu a sădit cea mai frumoasă și mai parfumată floare a românismului: libertatea.

Pentru o preocupare creștin-ortodoxă a tineretului

S'ar părea că tineretul și Biserica n'ar prea putea sta alături unul în ceri nici în viață. Cu alte cuvinte că preocupările tineretului sunt și se manifestă oriunde în altă parte, și pentru altă cauză decât în biserică și pentru biserică.

Biserica este socotită de mulți un fel de rost numai al preoților și pentru creștini un prilej de care să-și aduca aminte, că ass cere lumea, obiceiul și datoria: la botez, cununie și înmormântare, — și la sfânta leturghie când bătrânețea ne apropie de mormânt când unii dintre credincioși socot că fac bine prin faptele lor cu participarea la biserică, ascultând Sfânta leturghie, — Și atât. Iar tineretul?

Tineretul, acest izvor de energii și entuziasm care poate răsbate și clădi în orice domeniu al vieții și chiar răsbate acolo unde e apropape de nepătrunș. — fată de biserică, care înseamnă întreaga viață sufletească a neamului, — nu-și găsește un rost, nu-și poate făuri un ideal?

Oare tineretul găsește că este bine și util a munci pentru o idee, pentru un program a unui regim politic, pentru un om fie el corespunzător sentimentelor lui omenești, în ceiace privește viața politică, iar pentru biserică, tineri nu găsesc nimic nici jertfa unei vieți frământate, așa cum au făcut-o vechii creștini și marii martiri și mucenițe care au murit pentru Hristos și pentru credința în biserica Lui?

Nul Categoric nu! Tineretul nu poate fi numai iubitor de sport și dedat vieții de libertinaj, care nu este adevăratul rost de viață creștină care singură îi dă un mijloc, prin care energia lui să nervoasă, unor cauze inalte, morale și care să rămână peste generații ca simbol a unei judecăți sănătoase și de contribuție pentru înobilirea vieții.

Tinerii necunoscători și celor mai alimentare noțiuni ai credinței lor, străini de discuțiile și adevărurile dogmatice, neiubitori și necunoscători ai practicilor religioase, ajung în pragul celor mai frumoși ani ai vieții niște dezorientați, desechilibrați și mulți o-

OCTAVIAN GOGA IN ETERNITATE

Au trecut trei ani decând în fereastra anilor de crin am auzit cel mai trist cântec al morții...

Pe aripile lui cernite, în sborul lui deserted o linie tărâ inoarcere, în fluturarea cutremănătoare și implacabilă a semnelor sale melodii, am simțit cum se stinge un suspin adânc cât suferința noastră milenară, am înregistrat printr'o inegalitatea depresiune sufletească glasul de rămnas bun al unui om, care plecă dintre noi peste vămile vieții, cu câncicele lui de dor și tristețe, cu văluțiala protestărilor de o răscoitoare și protestă tăria, cu ochii lui de un fermecător albastru și cu mângâierea pereș tremediabil pierdută a unui neam întreg...

Octavian Goga, vulturul neasemuit al înălțimilor viziunea, magul redeșteptării naționale, strigătul vulcanic al durerilor noastre ancestrale, se prăvălea în fața unor legi inelactabile, ca trânges primind botezul neștiinței, acolo în Clujea, în tăreț... rea color trei Grigori, al căror murmur răvăchi pevestește ca și astăzi durerea fără margini a unui magter destin.

Peste pelagiul de o grandioasă armonie al zilelor de Mai stârna invizibili dar dezolantă o morții neagră cazi destinul care l-a dus de lângă noi atât de devreme. Am simțit atunci cum plângea vioara apelor, m'a pătruns floral codrilor de brad, am tresărit ca din spasmul unui vis lung și urât...

Eram acolo în anul acela în vatra cărula mi s'au aprins stâtea năprezmice viorii și din inima cărula a crescut tecloare albă a atâtor melancolii, un „blet copil al suferinții", bătut de aripa aprigă a durerii...

Aveam sentimentul deconcertant al unei zadarnice mergeri inalute, în conștiintă prindeau contur dureros stâtea amintiri, eram o harfă ale cărei coarde au mai putea dacât să plângă un asfinșit care închidea în umbrele lui capticiul unui destin, preocupat peste sensul vieții mele și peste viitorul unui întreg neam.

În urechea imi sunna dezolant o melodie de lăprăpăciuna, pe care o tăinică și miraculoasă orchestră cosmică a intonează în căderea în neștiință a unui astru...

Și credem că în ciuda asezărilor și a contingențelor omenești, dreptatea neamului prin cea mai patetică frământă a suferințelor lui, prin cea mai cutremurătoare lăvoarie.

Octavian Goga nu a încetat să ție între noi, tăinică flacăra lui, grav și profund acord al chemărilor naționale, tumultuos și răscoitor accent al conștiinței naționale, s'a confundat cu pereș tatea istorică a neamului românesc.

Ninsoarea ei nu a pulsat mai frenetic pentru conservarea și gloria acestui neam; nimeni nu a exprimat mai amplu și mai organic dezideratele noastre reale și nimeni nu l-a egalat în cristalizarea iozincelor care scandau roata inostru istoric în concernul celorlalte popoare.

Dar mai ales nimeni ca Octavian Goga nu a întrupat mai emoționant și mai autentic suferința comunității naționale. El a ridicat la rangul de dogmă mântuitoare freamătul sbucumului colectiv, prin temperamentul său militant a dinamizat suferința și dreptatea și le-a implețit în aureola răzăuciteare peste creștetul destinului inostru.

Din galeria martirilor apăsați corectiv poate gama vastelor noastre dureri, cranicul dela Răsinari a ilustrat inegalabil tăinicul involburat, pelagiul dantesc, melodia sumbră a cumpănei noastre drame naționale.

Evocați figura lui Octavian Goga într'unul din momentele de profundă și transfigurătoare reminiscere cu sbucumul și imperativele neamului; transpunș-i-vă într'una din acele clipe de pură exaltare națională, când cohii seducători și de o instabilă putere răscoitoare se înfigeau departe poreș în eternitatea neamului; recapitulați torentul captivant, magica vălvătae și iureșul cuceritor al acelor momente când Octavian Goga devenea un crater chinuit năzuit pe vulcanul nostinu al conștiinței naționale și veți avea imaginea cele mai autentice investiturî a suferinții.

În ritmul năvalnic al verbului lui Octavian Goga, în fulgerile și incandescențele protestării sale, prin mirazurile ideii naționale care-i traversa organic cuvânta sbucumul milenar al istoriei românești.

Deșcela Octavian Goga n'a murit, ci preizdăș din inăișii ale eternității mersul spre zenit al destinului nostru naațional. Traiectoria de foc a luptei sale va deschiza în eresul lui Octavian Goga pe marele poș și go ai

Și de dincolo de graniițele vieții, cu resonanțele grave ale pătimirii naționale, Octavian Goga rostește lapidar:

MIRCEA RUSAVAT

STRAINATATEA

Congresul științelor antice

Recent a avut loc la Berlin Congresul științelor antice.

Cu această ocazie, ministrul Dr Rust a declarat că pe viitor se va pune la dispoziția științelor antice mijloacele spirituale și materiale posibile. Științele antice nu înseamnă numai o amintire educativă, ci ele contribue la plămădirea vieții bazată pe același forte interioare, ca pe vremuri elenismul. O dovadă pentru aceasta este chiar plastica modernă, cum relese, de pildă, din creațiunile unui Thorak.

Producția de cărți profesionale a Germaniei în 1940

Recent a avut loc la Muenchen o expoziție intitulată „Literatura profesională, baza progresului tehnic". Cu această ocazie s'a prezentat o statistică a producției de cărți profesionale în Germania. În total au apărut în Reich 20.267 de cărți profesionale în cadrul librăriilor și 15.154 în afara acestora. Au apărut de asemeni 15.312 reviste. Dacă se ține seamă și de publicațiile anuale, numărul reviselor și a altor lucrări apărute în cursul anului 1940 se ridică la 35 de mii 980.

Locul lui Octavian Goga in istoria literaturii române

Despre Octavian Goga este foarte greu să se mai spună astăzi ceva nou. Lucru ce fi posibil desigur foarte târziu, peste câteva zeci de ani, când prin depărtarea în timp se va câpăta perspectiva necesară unor noul puncte de vedere și a unor alte valorificări. Ceea ce se poate scrie acum, s'a făcut și în zece sai mai multe forme. De aceea se va înțelege ușiala care înțeșteșe acestu rânduri. Ea izvorăște din convingerea neputinței de a aduce o contribuție originală la înțelegerea personalității scriitorești a celui dispărut acum trei ani. Singura lor consolare poate fi aceea de a preciza sistematic și într'o formă personală, câteva idei îndejuns de bine cunoscute.

Octavian Goga reprezintă în istoria literaturii române o dublă personalitate, poet și prozator totodată, fenomen realizat în ambele cazuri și asemănându-se în această privință cu fizionomia schematică a lui Mihai Eminescu. Dar, pe când în opera lui Eminescu proza se găsește aproape totdeauna în contradicție de conținut cu poezia sa, în opera lui O. Goga unitatea ți trăg forța din aceeași substanță, proza ideologică gogiștă fiind o treapă pe plan teoretic a ceea ce în poezie era atitudine sentimentală sau instinctivă. Expresie a unei voințe naționale, a unui nationalism etnic și social, și politic totodată, glas tot durerilor din sfârșituri ale neamului românesc, opera lui O. Goga e identică cu sine în vers, fie în ideologie. Aș fi de fondul vehiculat poezia și proza lui se întîlnesc.

Poezia lui O. Goga reprezintă prima mare succesiune literar românească supra estetismului teoretic. Și acest succes e cu atât mai răsunător cu cât a fost revelat de Titu Maiorescu însuși din care esteții și estetizanții noștri posbilei au vrut să facă un partizan al arei pentru artă. Dar Titu Maiorescu, postulând principiile estetice ale criticii sale nu s'a gândit să elimine din literaturi specificul etnic ci să spună că nu se poate scrie ceva de valoare fără talent. Indată ce inate talentul și naționalul s'au întrupat sintetic în această personă, în opera lui O. Goga, criticul Titu Maiorescu a fost cel dintâi care a scris elogios și la-n relevat. Fiindcă dacă nu se poate admite în literatura naționalismul fără talent, tot astfel talentul fără naționalism e literă moartă.

Poezia lui O. Goga e și națională și specific etnică. Astea sunt două lucruri complet deosebite. Naționalismul e o problemă de conținut, de conștiință și de program. Specificul etnic e o problemă de formă și de configurație spirituală și o problemă de subconștient și de stil.

Poezia lui Octavian Goga e și naționala în sensul programatic, al temelor intenționat alese ca de sublimiere un cres de luptă pentru neam. Ea se încadrează astfel pe linia poezei transilvane tradiționale care începând cu Andrei Mureșanu și trecând prin Gh. Coșbuc, O. Goga, Șt. O. Iosif, ajunge ași la a Aron Cotruș și la o întreagă înflorire de tânără poezie tradiționată din ultimele lumi. E o poezie profetică și combativă, dejdile și aspirațiile naționale dar și sociale, ale neamului românesc robit. Inșă poezia aceasta e specific românească, dar mai ales specific transilvană, prin stilul ei, prin caracterele ei subconștiente, prin fizionomia ei interioară, independent de subiecte. E o poezie de profetism revoluționar, de epică înfruntare a furtunii, sau de idilică înfrățire cu natura, cu viitorul și cu nădejdea neamului. Ceasce e românesc în poezia lui Goga nu stă numai în ceeace susține, afirmă, sau descrie ea, ci în modalitatea ei, în tonalitatea ei, în sufletul sbucumat și vulcanic ce închide în forma ei.

Nu e posibilă o definiție sumară dată poeziei lui O. Goga. Ea ar cere mai întâi un studiu amănunțit și aprofundat, pentru a-i stabili toată complexitatea. Pentrucă poezia lui Goga oferă și ea, ca poezia tuturor marilor creatori, o bogăție de aspecte și o sinteză de variate elemente ale conținut și formă. Dar se poate încadra poezia lui O. Goga. Ea face parte din marea familie lirică a poeților care au fost purtători de cuvânt ai neamului lor. O. Goga a dat în poezia sa expresia estetică maximă aspirațiilor naționale și politice ale românimii transilvan. Și aceasta nu este puțin. Căci a izbuti să împărtășești esteticul cu naționalul e un din dăruri și robustă. În ea cicrotesc sărăcinile de seamă ale literaturii și scoate fi năzuința supremă a unui poet. Pe ea a realizat-o firesc O. Goga.

În ceeace privește proza locul lui Goga nu e mai puțin important. Dimpotrivă.

O. Goga e unul dintre marii creatori ai prozei ideologice românești. Această proză, începută de Mihail Kogălniceanu și N. Bălcescu, fusese trecută prin laboratorul imens al spiritului eminescian, după care puțini au mai reușit să adauge ceva nou. Să precizez însă ma gândesc la proza ideologică, politică și națională. Aceasta a fost refuzată cu noui posibilități de O. Goga. Poet în versuri, Goga a fost mare poet și în proză, punând calitățile lirice în slujba ideologiei și a abstracției. Fermecător și intrasnet, scrisul său din articolele politice și naționaliste, ce și din amintirile sale, n'a cauzat niciodată în poezie lectinș și formă goală. Poetul a ajuns să îmi echilibrul între îndiferențe spre construcție verbală a liricului și necesitatea prozei de a fi o solidă înlănțuire logică de idei. Frumoasă, proza lui Goga este și una pur interesantă. Ea este totodată logică și poezie, este frumos cheiat românesc de cuvinte, dat unor idei semeimice de valoare românească generală. Aș ca proza lui Goga e și un pas mai departe în formația stilistică a limbii române, un mare pas, un pas gigantic, dar și un corp de doctrină națională, carte de căpătâi a bacului intelectual român și mai ales a omului politic.

Octav Șuluțiu

N'aș mai putea duce mai departe prezentarea operei lui O. Goga cu o mai amănunțită examinare a operelor sale dramatice, scrise și ale pe linia creațiunee sale și naționale și literare, una, *Domnul noter*, iscusa fiștă pentru vecie a vieții transilvane dinainte de 1919, cesiaiță, *Meșterul Manole*, interesantă stilmăcire modernă a mitului românesc popular. Goga n'a avut însă temperament dramatic ci epic și dramele lui chiar prezintă mai mult acest caracter epic.

Opera unitară și organică, poezia și proza lui O. Goga este vigurosă și bărbătească afirmare pe un plan superior estetic a românismului nostru transilvan și prin aceasta chiar ocupă un loc de frunte în istoria literaturii noastre.

Octav Șuluțiu

Apare revista „Tribuna literară"

Colaborează: Simion Anderco, V. Benes, Lucian Blaga, Ștefan Baciu, Horia Bottez, Radu Brutez, Aurel D. Brotzeanu, Septimiu Bucur, Mihail Chirnogă, Al. Dima, Ovidiu Drimba, Gheorghinescu Venia, Vintilă Horia, Leonida Luca, Gh. Moroianu, Candid Muglea, Cicerone Mucenici, C. Noica, Dem. Gh. Nolla, Victor Papilian, Mircea Petala, Grigore Popa, Axente Sever Popovici, Dr. C. Sassu, Gh. Sbârcea, I. V. Spiridon, V. Spiridonicu, Horia Stance, Gh. Stoica, Gh. Tulbure, Lucian Valea, Pan M. Vizirescu, I. Viasiu, etc.

Redacția și administrația: Brașov: Str. Regele Carol I nr. 55-56.

Cele zece precepte
ALE ARTRITICULUI
Mănâncă atât cât îți este foame, nu mai mult.
Nu uita că fiecărui lucru este datorat, nu numai de o dietă, ci și de o lipsă de ... care se ... ...

Opt ani dela moartea pictorului Stefan Dimitrescu

[illegible] Opt ani dela moartea pictorului Ștefan Dimitrescu. — [illegible] — [illegible] — [illegible]

Ce ar fi Cinstea la Conducere

(Urmare din pag. 1)

nu? puteau banii — ca fie mai puternici? — ... ...